

Cuprins

PREFAȚĂ	7
LISTĂ DE ABREVIERI	9
CAPITOLUL I. DREPTUL ȘI DREPTUL CONSTITUȚIONAL	11
Secțiunea 1. Prolegomene.....	11
Secțiunea a 2-a. Poate fi definit termenul „drept”?	12
2.1. Ce este dreptul?	12
2.1.1. Etimologie	12
2.1.2. Definiții doctrinare	13
Secțiunea a 3-a. Dreptul are mai multe accepțiuni? Clasificări și clarificări.....	14
Secțiunea a 4-a. Dreptul constituțional și instituții politice	20
4.1. Dreptul constituțional. Noțiune, obiect și izvoare	20
4.2. Subiectele raporturilor de Drept Constituțional.....	23
4.3. Izvoarele Dreptului Constituțional	25
4.4. Aspecte privind delimitarea dreptului constituțional de alte ramuri de drept.....	32
4.5. Instituțiile politice.....	34
4.6. Relația drept-politică	35
CAPITOLUL II. TEORIA STATULUI	36
Secțiunea 1. Noțiune și caracteristici.....	36
Secțiunea a 2-a. Elementele statului	42
Secțiunea a 3-a. Forma statului.....	46
3.1. Forma de guvernământ	47
3.2. Regimul politic	49
3.3. Structura de stat	50
Secțiunea a 4-a. Autoritățile statului.....	50
Secțiunea a 5-a. Simbolurile naționale	51
5.1. Drapelul României.....	52
5.2. Ziua națională a României	52
5.3. Imnul național al României	52
5.4. Stema națională a României	54
CAPITOLUL III. TEORIA CONSTITUȚIEI	56
Secțiunea 1. Noțiune, caractere juridice și supremația Constituției	56
Secțiunea a 2-a. Clasificare	58
Secțiunea a 3-a. Succinte aspecte istorice.....	62
Secțiunea a 4-a. Adoptarea, revizuirea, suspendarea și abrogarea Constituției.....	65
4.1. Adoptarea Constituției.....	65
4.2. Revizuirea Constituției	67
4.2.1. Inițiativa revizurii	68
4.2.2. Primul control de constituționalitate.....	69

4.2.3. Procedura parlamentară	70
4.2.4. Al doilea control de constituționalitate	70
4.2.5. Referendumul	71
4.2.6. Cel de-al treilea control de constituționalitate	71
4.3. Suspendarea și abrogarea Constituției	72
CAPITOLUL IV. CETĂȚENIA ROMÂNĂ.....	75
Secțiunea 1. Prolegomene.....	75
1.1. Sede materiae.....	75
1.2. Noțiune și natura juridică.....	76
1.3. Aspecte istorice.....	78
Secțiunea a 2-a. Principiile generale ale cetățeniei române	80
Secțiunea a 3-a. Dobândirea cetățeniei române	82
3.1. Modurile de dobândire.....	82
3.1.1. Dobândirea cetățeniei prin naștere.....	83
3.1.2. Dobândirea cetățeniei prin adopție	84
3.1.3. Dobândirea cetățeniei la cerere.....	85
3.1.4. Redobândirea cetățeniei la cerere	89
Secțiunea a 4-a. Aspecte procedurale privind dobândirea cetățeniei.....	90
Secțiunea a 5-a. Pierderea cetățeniei.....	97
Secțiunea a 6-a. Alte reglementări privind cetățenia	102
6.1. Dovada cetățeniei.....	102
6.2. Cetățenia de onoare.....	102
6.3. Dubla cetățenie	103
6.4. Străinii și apatrizii.....	104
CAPITOLUL V. DREPTURILE, LIBERTĂȚILE ȘI ÎNDATORIRILE	
FUNDAMENTALE ALE CETĂȚENILOR	107
Secțiunea 1. Noțiune și clasificare.....	107
1.1. Noțiune	107
1.2. Clasificare.....	110
Secțiunea a 2-a. Principiile privitoare la drepturile și libertățile fundamentale.....	112
2.1. Universalitatea drepturilor	112
2.2. Neretroactivitatea legii.....	113
2.2.1. Retroactivitatea legii penale.....	113
2.2.2. Retroactivitatea legii contravenționale	115
2.2.3. Alte situații excepționale reținute în jurisprudența instanței de contencios constituțional.....	116
2.3. Egalitatea în drepturi a cetățenilor	117
2.4. Protecția cetățenilor români în străinătate	119
2.5. Protecția juridică a cetățenilor străini și apatrizilor	120
2.6. Refuzul de a extrăda și de a expulza cetățenii români din țară.....	121
2.6.1. Extrădarea	122
2.6.2. Expulzarea	125
2.7. Prioritatea reglementărilor internaționale față de cele naționale	126

2.8. Accesul liber la justiție	128
2.8.1. Accesul la justiție.....	128
2.8.2. Dreptul la un proces echitabil	130
2.8.3. Soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.....	131
2.8.4. Jurisdicțiile administrative speciale.....	134
2.9. Caracterul de excepție al restrângerii unor drepturi sau a unor libertăți.....	135
Secțiunea a 3-a. Inviolabilitățile	140
3.1. Dreptul la viață și integritate fizică și psihică.....	140
3.1.1. Dreptul la viață	140
3.1.2. Dreptul la integritate fizică.....	143
3.1.3. Dreptul la integritate psihică.....	146
3.2. Libertatea individuală.....	147
3.2.1. Noțiune	147
3.2.2. Este libertatea individuală un drept absolut?	148
3.2.2.1. Percheziția	149
3.2.2.2. Reținerea.....	152
3.2.2.3. Arestarea.....	154
3.2.2.4. Prezumția de nevinovăție.....	157
3.2.2.5. Principiul legalității în materie penală.....	158
3.3. Dreptul la apărare	158
3.4. Dreptul la liberă circulație	160
3.5. Dreptul la viață intimă, familială și privată	162
3.5.1. Viața familială	163
3.5.2. Viața privată și intimă.....	164
3.5.2.1. Atingeri aduse vieții private în optica jurisprudenței CEDO.....	166
3.6. Dreptul persoanei de a dispune de ea însăși	168
3.7. Inviolabilitatea domiciliului și reședinței	170
3.7.1. Aspecte generale.....	170
3.7.2. Excepții de la inviolabilitate	171
Secțiunea a 4-a. Drepturile și libertățile social-economice și culturale	172
4.1. Dreptul la învățătură	172
4.2. Accesul la cultură	177
4.3. Dreptul la ocrotirea sănătății.....	178
4.4. Dreptul la un mediu sănătos	181
4.5. Dreptul la muncă și protecție socială a muncii.....	184
4.6. Interzicerea muncii forțate.....	187
4.7. Dreptul la grevă	188
4.8. Dreptul de proprietate privată.....	189
4.9. Libertatea economică.....	196
4.10. Dreptul la moștenire	198
4.11. Dreptul la un nivel de trai decent.....	202
4.12. Dreptul la familie.....	204
4.13. Dreptul copiilor și al tinerilor la protecție și asistență	210
4.14. Dreptul persoanelor cu handicap la o protecție specială.....	211
Secțiunea a 5-a. Drepturile și libertățile social-politice	212

5.1. Libertatea conștiinței	213
5.2. Libertatea de exprimare	214
5.3. Dreptul la informație.....	217
5.4. Libertatea întrunirilor.....	218
5.5. Dreptul la asociere	218
5.6. Secretul corespondenței	219
Secțiunea a 6-a. Drepturile și libertățile exclusiv politice	223
6.1. Dreptul de vot	223
6.2. Dreptul de a fi ales.....	225
6.2.1. Dreptul de a fi ales în Parlamentul European	226
Secțiunea a 7-a. Drepturile-garanții	227
7.1. Dreptul de petiționare	227
7.1.1. Succinte aspecte privind dreptul de petiționare la nivelul UE	231
7.2. Dreptul persoanei vătămate de către o autoritate publică	231
Secțiunea a 8-a. Îndatoririle fundamentale	233
8.1. Îndatorirea de fidelitate față de țară	234
8.2. Îndatorirea de apărare a patriei	235
8.3. Îndatorirea cetățenilor de a contribui la cheltuielile publice.....	236
8.4. Îndatorirea de exercitare cu bună-credință a drepturilor și a libertăților și de a respecta drepturile și libertățile celorlalți.....	237
CAPITOLUL VI. PARLAMENTUL	240
Secțiunea 1. Prolegomene.....	240
Secțiunea a 2-a. Funcțiile Parlamentului	241
2.1. Funcția de reprezentare	241
2.2. Funcția legislativă.....	242
2.2.1. Inițiativa legislativă	242
2.2.2. Dezbateră în comisiile parlamentare.....	246
2.2.3. Dezbateră în plenul Camerelor	246
2.2.4. Votarea.....	249
2.2.5. Controlul de constituționalitate.....	251
2.2.6. Promulgarea legii.....	251
2.2.7. Intrarea legii în vigoare.....	251
2.3. Funcția de stabilire a direcțiilor principale ale activității social-economice, culturale, statale și juridice	252
2.4. Funcția de desemnare și avizare a unor autorități publice	252
2.5. Funcția de control	253
2.5.1. Control exercitat prin mesaje, rapoarte și programe.....	253
2.5.2. Control exercitat prin comisii parlamentare	253
2.5.3. Control exercitat prin întrebări și interpelări	254
2.5.4. Control exercitat prin solicitarea de informații.....	258
2.5.5. Control exercitat prin primirea și soluționarea petițiilor cetățenilor.....	258
2.5.6. Control exercitat prin intermediul Avocatului Poporului	258
2.6. Funcția de conducere în politica externă	259
2.7. Funcția de organizare internă.....	259

Secțiunea a 3-a. Structura și organizarea Parlamentului.....	259
3.1. Structura Parlamentului	259
3.2. Organizarea internă a Parlamentului	261
3.2.1. Grupuri politice parlamentare.....	261
3.2.2. Birourile.....	263
3.2.3. Comisiile parlamentare.....	265
Secțiunea a 4-a. Funcționarea Parlamentului.....	266
4.1. Mandatul.....	266
4.2. Sesiunea.....	270
4.3. Ședința	271
Secțiunea a 5-a. Actele Parlamentului	273
5.1. Legea – act al Parlamentului.....	273
5.1.1. Legile constituționale.....	274
5.1.2. Legile organice	274
5.1.3. Legile ordinare.....	275
5.1.4. Aspecte jurisprudențiale	275
5.2. Hotărârea – act al Parlamentului.....	276
5.3. Moțiunile	276
Secțiunea a 6-a. Deputații și senatorii.....	281
6.1. Statutul parlamentarilor	281
6.2. Dobândirea calității de parlamentar.....	282
6.3. Pierderea calității de parlamentar	282
6.4. Imunitatea parlamentară	283
6.5. Incompatibilități.....	284
6.6. Răspunderea parlamentarilor	285
CAPITOLUL VII. PREȘEDINTELE ROMÂNIEI.....	287
Secțiunea 1. Rol, funcții și atribuții	287
1.1. Rolul și funcțiile Președintelui.....	287
1.2. Atribuțiile Președintelui.....	291
1.2.1. Atribuții privind legiferarea.....	291
1.2.2. Atribuții privind organizarea și funcționarea puterilor publice	292
1.2.3. Atribuții privind alegerea, formarea, avizarea formării, numirea sau revocarea unor autorități publice	295
1.2.4. Atribuții privind apărarea țării și asigurarea ordinii publice.....	297
1.2.5. Atribuții în domeniul politicii externe	298
1.2.6. Atribuții ce decurg din obligațiile României de stat membru UE	298
1.2.7. Alte atribuții.....	299
Secțiunea a 2-a. Mandatul Președintelui României	302
2.1. Dobândirea.....	302
2.2. Durata	303
2.3. Vacanța și interimatul funcției.....	304
2.3.1. Vacanța funcției.....	304
2.3.2. Interimatul funcției	305
Secțiunea a 3-a. Actele Președintelui.....	306

3.1. Acte cu caracter juridic	306
3.2. Acte politice.....	307
Secțiunea a 4-a. Răspunderea Președintelui	308
4.1. Imunitatea	308
4.2. Răspunderea politică.....	309
4.3. Răspunderea penală	310
CAPITOLUL VIII. GUVERNUL	313
Secțiunea 1. Prolegomene.....	313
Secțiunea a 2-a. Rolul, funcțiile și atribuțiile Guvernului	314
2.1. Rolul Guvernului	314
2.2. Funcțiile și atribuțiile Guvernului.....	314
Secțiunea a 3-a. Structura Guvernului	317
3.1. Componentă.....	317
3.2. Condițiile ce trebuie îndeplinite pentru a fi membru al Guvernului	318
3.3. Încetarea funcției de membru al Guvernului	319
3.3.1. Interimatul.....	320
3.4. Incompatibilități.....	321
Secțiunea a 4-a. Investitura Guvernului.....	322
4.1. Desemnarea candidatului la funcția de prim-ministru	322
4.2. Formarea echipei guvernamentale și elaborarea programului de guvernare	324
4.3. Solicitarea votului de investitură	324
4.4. Acordarea votului de încredere de către Parlament	325
4.5. Numirea Guvernului, finalizată prin depunerea jurământului de credință.....	326
Secțiunea a 5-a. Mandatul Guvernului	326
Secțiunea a 6-a. Organizarea și funcționarea Guvernului.....	326
6.1. Organizarea Guvernului.....	326
6.1.1. Secretariatul General al Guvernului	327
6.1.2. Cancelaria Prim-Ministrului	327
6.1.3. Aparatul propriu de lucru al viceprim-ministrului.....	328
6.1.4. Departamentul.....	328
6.2. Funcționarea Guvernului	328
Secțiunea a 7-a. Rolul și atribuțiile prim-ministrului.....	329
Secțiunea a 8-a. Actele Guvernului și delegarea legislativă	330
8.1. Hotărâri și ordonanțe	330
8.1.1. Ordonanțe de urgență.....	331
8.1.1.1. Statuări în jurisprudența Curții Constituționale cu privire la regimul ordonanțelor de urgență ale Guvernului	333
8.2. Chestiuni privind legea de abilitare	335
8.3. Atacarea hotărârilor și ordonanțelor	336
Secțiunea a 9-a. Angajarea răspunderii Guvernului	336
Secțiunea a 10-a. Răspunderea membrilor Guvernului	337
10.1. Răspunderea politică.....	337
10.2. Răspunderea civilă și contravențională.....	338
10.3. Răspunderea penală	339

Secțiunea a 11-a. Chestiuni privind remanierea guvernamentală.....	340
11.1. Remanierea guvernamentală simplă.....	340
11.2. Remanierea guvernamentală ce duce la schimbare	341
CAPITOLUL IX. AUTORITATEA JUDECĂTOREASCĂ	342
Secțiunea 1. Organele autorității judecătorești	342
1.1. Instanțele judecătorești	342
1.1.1. Înalta Curte de Casație și Justiție.....	343
1.1.1.1. Organizare și conducere	343
1.1.1.2. Competență.....	344
1.1.1.3. Completurile de judecată	346
1.1.2. Curțile de Apel.....	347
1.1.3. Tribunalele.....	349
1.1.4. Judecătoriile.....	351
1.1.5. Instanțele militare	356
1.2. Ministerul Public	357
1.3. Consiliul Superior al Magistraturii	359
Secțiunea a 2-a. Puterea judecătorească	363
2.1. Prolegomene	363
2.2. Inamovibilitatea	365
2.3. Principiile pe baza cărora se realizează justiția	365
2.3.1. Principiul legalității	365
2.3.2. Accesul liber la justiție	366
2.3.3. Principiul egalității	366
2.3.4. Principiul publicității	366
2.3.5. Principiile oralității și contradictorialității.....	367
2.3.6. Principiul dublului grad de jurisdicție	367
2.3.7. Folosirea limbii oficiale și a limbii materne în justiție	368
Secțiunea a 3-a. Raporturile juridice dintre autoritatea judecătorească și celelalte autorități publice.....	369
3.1. Raporturile dintre autoritatea legislativă și cea judecătorească	369
3.2. Raporturile dintre autoritatea executivă și cea judecătorească	369
Secțiunea a 4-a. Răspunderea magistraților.....	369
4.1. Răspunderea civilă.....	369
4.2. Răspunderea penală	370
4.3. Răspunderea disciplinară.....	370
CAPITOLUL X. CURTEA CONSTITUȚIONALĂ.....	373
Secțiunea 1. Reglementare	373
Secțiunea a 2-a. Structură și organizare.....	374
Secțiunea a 3-a. Atribuții	377
Secțiunea a 4-a. Reguli procedurale specifice	390
Secțiunea a 5-a. Actele și efectele acestora	392

CAPITOLUL XI. AVOCATUL POPORULUI.....	394
Secțiunea 1. Prolegomene.....	394
Secțiunea a 2-a. Mandatul Avocatului Poporului	395
2.1. Condițiile și procedura de desemnare a Avocatului Poporului.....	395
2.2. Durata mandatului	395
Secțiunea a 3-a. Atribuțiile Avocatului Poporului.....	396
Secțiunea a 4-a. Adjuncții Avocatului Poporului	399
4.1. Condițiile și mandatul.....	399
4.2. Domeniile de activitate	400
4.3. Atribuțiile adjuncților Avocatului Poporului	400
4.4. Avocatul Copilului.....	401
Secțiunea a 5-a. Organizarea instituției Avocatul Poporului	402
Secțiunea a 6-a. Răspunderea, incompatibilitățile și imunitățile	402
Secțiunea a 7-a. Relația Avocatului Poporului cu Parlamentul	403
CAPITOLUL XII. SISTEMUL ELECTORAL.....	404
Secțiunea 1. Prolegomene.....	404
Secțiunea a 2-a. Drepturile electorale ale cetățenilor români	404
Secțiunea a 3-a. Scrutinul	405
3.1. Sistemul majoritar.....	405
3.1.1. Sistem majoritar uninominal.....	405
3.1.2. Sistem majoritar de listă	406
3.2. Sistemul reprezentării proporționale.....	406
3.3. Sistemul mixt.....	407
Secțiunea a 4-a. Organizarea și desfășurarea alegerilor în România	407
4.1. Alegerile pentru Parlament	407
4.1.1. Scrutinul.....	407
4.1.2. Aducerea la cunoștință a datei alegerilor. Campania electorală	409
4.1.3. Circumscripțiile electorale.....	409
4.1.4. Birourile electorale. Oficiile electorale.....	410
4.1.4.1. Biroul Electoral Central	410
4.1.4.2. Biroul Electoral de Circumscripție	412
4.1.4.3. Oficiile electorale.....	414
4.1.4.4. Secțiile de votare.....	415
4.1.4.5. Registrul electoral	415
4.1.4.6. Listele electorale.....	417
4.1.4.7. Candidaturile.....	418
4.1.4.8. Desfășurarea votării	420
4.1.4.9. Stabilirea rezultatelor votării	421
4.1.4.10. Constatarea rezultatelor	423
4.1.4.11. Publicarea rezultatelor alegerilor	426
4.2. Alegerile pentru Președintele României	429
4.2.1. Listele electorale	429
4.2.2. Birourile electorale	430

4.2.3. Candidaturile	433
4.2.4. Desfășurarea votării	434
4.2.5. Stabilirea rezultatului alegerilor	438
BIBLIOGRAFIE	442
Anexă	
Constituția României	462